

PREMIÉRA 3 | 2 | 2022

REŽIE BEHTASH SANAAEHA
A MARYAM MOGHADDAM

Balada o bílé krávě

Strhující příběh mladé vdovy, která se snaží dosáhnout spravedlnosti pro svého neprávem odsouzeného manžela, je natočen v nejlepší tradici iránské kinematografie, tak jak ji známe například z filmů Asghara Farhadího.

Minin život se obrátí vzhůru nohama, když se dozví, že její manžel Babak nespáchal zločin, za který byl odsouzen a popraven. Úřady se za chybu omluví, vdově slíbí finanční odškodnění a tím pro ně záležitost končí. Ne tak pro Minu, která kvůli sobě i své malé dcerce zahájí tichý boj s cynickým systémem a požaduje veřejnou omluvu. Ve chvíli, kdy jí docházejí peníze, zaklepe jí na dveře cizinec Reza s tím, že přišel splatit dluh, který měl vůči jejímu manželovi. Mina je zpočátku ostražitá, ale postupně nechá Rezu vplout do svého života, aniž by věděla o tajemství, které je spojuje...

Ocenění

MFF Berlinale - oficiální výběr Hlavní soutěž

Režie

Baladu o bílé krávi napsala a natočila dvojice autorů: BEHTASH SANAEHA (scenárista, režisér, střiháč) a MARYAM MOGHADDAM (scenáristka, režisérka, herečka). Maryam Moghaddam je také představitelka hlavní role.

BEHTASH SANAEHA (1980) se narodil v Šírázu, kde původně vystudoval inženýrství a architekturu. Jeho prvním celovečerním filmem bylo *Riziko kyselého deště* (2015), ke kterému napsala scénář a hlavní roli ztvárnila Maryam Moghaddam. Tato rodačka z Teheránu vystudovala VŠ múzických umění ve Švédsku, kde dlouho působila jako divadelní herečka. Zahrála si v několika iránských filmech, například ve snímku Jafara Panahího *Zatažený závěs* (2013). Spolu se Sanaeehou natočila dokumentární film *Neústupná diplomacie pana Naderiho* (2017).

Rozhovor s tvůrci

ODKUD SE VZAL NÁMĚT VAŠEHO FILMU? JE INSPIROVÁN KONKRÉTNÍMI LIDMI, KTERÉ ZNÁTE, NĚJAKÝM SKUTEČNÝM PŘÍBĚHEM, O KTERÉM JSTE SLYŠELI NEBO ČETLI?

Behdash Sanaeeha: Podobný příběh zažívá řada lidí kolem nás a jistě se takové věci dějí mnoha lidem na celém světě. Hlavní postavy jsou inspirovány lidmi, které známe a psány podle nich. V závěrečných titulcích film věnujeme Mině, tedy skutečné Mině, matce Maryam. Ženě, která nás inspirovala. A samozřejmě jsme také podnikli rozsáhlé rešerše a mluvili s celou řadou lidí, kteří museli čelit podobným situacím jako v našem filmu.

BALADA O BÍLÉ KRÁVĚ PŮSOBÍ JAKO INTENZIVNÍ SPOLUPRÁCE VÁS DVOU. POVĚZTE NÁM PROSÍM O TOM, JAK JSTE PŘI NATÁČENÍ FILMU SPOLUPRACOVALI. ZMĚNIL SE VÁŠ PŘÍSTUP V PRŮBĚHU TŘÍ FILMŮ, KTERÉ JSTE SPOLEČNĚ NATOČILI? JAK MARYAM PŘI NATÁČENÍ PŘISTUPOVALA K DVOJROLI HLAVNÍ HEREČKY A SPOLUREŽISÉRKY?

Maryam Moghaddam: My jsme odjakživa pracovali společně jako tým, nikoli zvlášť, a to vždy v každém kroku, od prvopočátečního nápadu až k finálnímu tvaru. Všechna rozhodnutí před začátkem natáčení děláme společně. Díky tomu mezi námi vzniká bezpodmínečná vzájemná důvěra. Během natáčení pak, když jsem stála před kamerou a Behdash za kamerou, věděla jsem, že mohu naprosto důvěřovat jeho rozhodnutím.

SOUČASNÝ ÍRÁN VE FILMU ZOBRAZUJETE JAKO BĚŽNOU, MODERNÍ ZEMI, ZATÍMCO NÁZEV ODKAZUJE KE STAROBYLÉMU PODOBENSTVÍ Z KORÁNU, KTERÉ ODKAZUJE NA SYMBOLIČTĚJŠÍ VÝZNAMOVOU ROVINU. PROČ JSTE ZVOLILI PRÁVĚ TENTO NÁZEV?

Maryam: Írán je sice v mnoha směrech moderní společnost, avšak jeho zákony jsou založeny na islámském právu šaría. Kráva je pak v náboženských obřadech obvykle obětinou. V našem filmu je bílá kráva metaforou nevinného člověka odsouzeného k smrti. Jedna z kapitol Koránu, súra „Kráva“, pojednává právě o jednom z pojmů práva šaría, který se k násilí na druhém člověku vztahuje v duchu rčení „oko za oko“.

Předepsaným trestem za takové provinění je nějaká forma náhrady, kdy se lidskému životu a dokonce i částem lidského těla připisuje určitá peněžní hodnota.

Behtash: Tato metafora však neslouží jen jako zdroj názvu našeho filmu. Téma je ve filmu akcentováno opakovaně, například v Mininých snech či v poslední scéně, kde pracujeme s motivem mléka. Ostatně metafory a významová mnohoznačnost jsou v perské kultuře užívané velmi hojně, nalzáme je v literatuře a zejména v poezii, a naší snahou je tuto další interpretační rovinu vnášet i do naší filmové tvorby.

ŘADA PROBLÉMŮ, S NIMIŽ SE MINA POTÝKÁ A KTERÉ JI HROZÍ POTOPIT - EXISTENČNÍ PROBLÉMY, NEDOSTATEK PENĚŽ, CHAOTICKÁ A NETEČNÁ BYROKRACIE HÁZEJÍCÍ KLACKY POD NOHY, NEDOSTATEK DOSTUPNÉHO BYDLENÍ, MALÁ NEBO ŽÁDNÁ PODPORA PRO RODIČE SAMOŽIVITELE - TO VŠE BUDE ZNÍT POVĚDOMĚ ZEJMÉNA ŽENSKÉMU PUBLIKU NA CELÉM SVĚTĚ. CO JE PODLE VÁS NA JEJÍM PŘÍBĚHU OBECNĚ PLATNÉ A KTERÉ ASPEKTY JSOU NAOPAK SPECIFICKY ÍRÁNSKÉ?

Maryam: Mina žije ve společnosti plné násilí na ženách. Ženy se musí podřizovat misogynním zákonům a na světě dnes najdete jen málo zemí, kde ženy čelí tak extrémní nespravedlnosti jako v Íránu. Ztráta společenského postavení po smrti manžela a každodenní zápas, aby zvládla sama vychovávat dceru, jsou však univerzální témata. Pravdou je, že většina samozivitelů a většina nejchudších na naší planetě jsou ženy.

OTÁZKA PRO MARYAM: CO PRO VÁS BYLO NEJVĚTŠÍ VÝZVOU PŘI ZTVÁRNĚNÍ POSTAVY MINY? S JAKÝMI ASPEKTY JEJÍ OSOBNOSTI JSTE SE NEJVÍCE ZTOTOŽNILA A KTERÉ PRO VÁS NAOPAK BYLY NEJTĚŽŠÍ?

Maryam: Mina je úplně jiná, než já v celé řadě vlastností, ale problémy, s nimiž se potýká, dobře znám, je mi blízká její nezdolnost, sebevědomí i její zármutek. Ztvárnit Minu nebylo lehké, je to složitá postava, ale bylo to zajímavé, byla to výzva. Mina má daleko do stereotypu slabé ženy, jak jsou ženské hrdinky obvykle nahlíženy v íránském filmu, je to postava, která kromě slabosti a zranitelnosti projevuje i velkou vnitřní sílu. Je to zkrátka lidská bytost z masa a kostí.

DALŠÍ PROPRACOVANOU A ŽIVOTNOU POSTAVOU JE MININA DCERA BITA. PROČ JSTE SE ROZHODLI JI NAPSAT JAKO HLUCHONĚMOU? V ČEM JE PODLE VÁS PODOBNÁ MATCE (KROMĚ ZJEVNÝCH MOMENTŮ, JAKO JEJICH SPOLEČNÁ LÁSKA K FILMU NEBO BOJOVNÝ DUCH, S NÍMŽ ČELÍ ŠIKANĚ VE ŠKOLE) A V ČEM SE NAOPAK LIŠÍ?

Behtash: Stejně jako její matka je Bitka žena a Íránka. Ačkoli zatím ještě nemá vlastní hlas, bojuje za sebe a doufá v lepší budoucnost. Jak si správně všímáte, Bitka a její matka jsou dvě části jednoho celku, dvě nevinné bytosti obdařené bojovným duchem, smyslem pro spravedlnost a silným vědomím vlastní důstojnosti.

VE VAŠEM PŘÍBĚHU HRAJE VELKOU ROLI I FILM JAKO MÉDIUM, ODKAZUJE SE V NĚM NA ŘADU DĚL OD MALÉ PRINCEZNY SE SHIRLEY TEMPLEOVOU A JIŽ KLASICKÝ ÍRÁNSKÝ FILM BITA (1972) S LEGENDÁRNÍ ÍRÁNSKOU HEREČKOU A ZPĚVAČKOU GOOGOOSH V HLAVNÍ ROLI, AŽ PO TURECKÉ TELEVIZNÍ SERIÁLY. CO PRO VÁS FILMOVÉ TRADICE ZNAMENAJÍ A JAK VÁS OVLIVNILY?

Behdash: Máte pravdu, tyto časté odkazy jsou do značné míry důsledkem toho, že jsme oba cinefilové. Láska k filmu má v Íránu silnou tradici a tato tradice je přes veškerá omezení dosud velmi živá. Film máme rádi už od dětství a proto pro nás bylo důležité tento prvek našeho dětství vtělit i do postavy Bity.

Maryam: V dětství jsme zažili nelehkou dobu, bylo poznamenáno islámskou revolucí a íránsko-iráckou válkou, takže jediné hezké zážitky nám poskytoval film a kouzlo kinematografie.

BALADA O BÍLÉ KRÁVĚ JE NATOČENA VELMI FILMOVĚ, ČASTÉ JE STŘÍDÁNÍ PORTRÉTNĚ SNÍMANÝCH TVÁŘÍ POSTAV V DETAILU S VELKÝMI, PEČLIVĚ PROKOMPONOVANÝMI CELKY S VÍCE POSTAVAMI V ZÁBĚRU. KOMPOZICE JE ČASTO ČLENĚNA ARCHITEKTONICKÝMI PRVKY JAKO JSOU OKNA, DVEŘE, SCHODIŠTĚ. MOHL BYSTE BLÍŽE POPSAT JAK VOLÍTE KOMPOZIČNÍ ŘEŠENÍ SCÉNY?

Behdash: S architektonickými prvky pracujeme často, jsou hlavní ingrediencí, jejíž pomocí budujeme v našich filmech atmosféru. Architektura je zároveň významotvorný prvek, který slouží k vyzdvížení ústředního tématu. Prvky, které zmiňujete – okna, dveře atd., v tomto filmu používáme jako opakující se motiv. Chodby a schodiště spojující jednotlivé prostory, otevírání a zavírání dveří a oken, to vše diváka vybízí k úvahám o svobodě a volnosti. Jinak se snažíme vyhýbat zbytečným pohybům kamery a složitým mizanscénám, ve filmu usilujeme o jednoduchost a minimalismus. Tím, že pracujeme s detaily i většími celky dáváme našim postavám prostor, možnost se kameře přiblížit či naopak vzdálit, jak vyžadují různé dramatické situace. V tomto přibližování a vzdalování dostávají kompozice a harmonie další významy. Tento zájem má kořeny v naší lásce k výtvarnému umění, zejména malířství.

ÍRÁNSKÁ KINEMATOGRFIE JE DNES JEDNÍM Z NEJUŽNÁVANĚJŠÍCH, NEJOBDIVOVANĚJŠÍCH A TAKÉ NEJVLIVNĚJŠÍCH VKLADŮ DO GLOBÁLNÍ KULTURY. V ČEM SPATŘUJETE VÝZNAM ÍRÁNSKÉHO FILMU DOMA A VE SVĚTĚ?

Maryam: Íránský film je možná jedinečný svou upřímností a poctivostí v zobrazování společenských a lidských problémů, což ale vzhledem k cenzuře není vždy jednoduché. Filmy, kterým se to podaří, však mohou mít o to větší účinek. Mohou se stát oknem, které umožní lidem ve světě na jedné straně a na druhé straně Íráncům, žijícím v jisté izolaci, aby se navzájem spatřili.

Technické údaje

Původní název	Ghasideh Gave Sefid
Režie	Behtash Sanaeeha, Maryam Moghaddam
Scénář	Behtash Sanaeeha, Maryam Moghaddam, Mehrdad Kouroshnia
Produkce	Gholamreza Mousavi, Etienne de Ricaud
Střih	Amin Jafari
Kamera	Amin Jafari
Hrají	Maryam Moghaddam, Alireza Sanifar
Rok výroby	2020
Země	Írán, Francie
Jazyk	persky s českými titulky
Nosiče	DCP, MP4
Přístupnost	přístupný
Stopáž	102 min.
Žánr	drama
Premiéra	03 02 2022

Ke stažení

Info	www.artcamfilms.cz/cs/film/balada-o-bile-krave-04Sdqb
Foto ke stažení	https://artcamfilms.capsa.cz/ Login: Artcam2020 Heslo: dobrefilmy
Aktuální info	www.facebook.com/ArtcamFilms

ARTCAM FILMS

Rašínovo nábřeží 6,
128 00 Praha, Czech Republic

IČ 26198096, DIČ CZ26198096
Tel + 420/ 221 411 619

HEDVIKA PETRŽELKOVÁ
PR manager

hedvika.petrzelkova@artcam.cz
+420 776 167 567

JAN PAPICA
Programing, technický support
a Social media marketing
jan.papica@artcam.cz
+420 606 572 530

